ANCHETELE NOASTRE IN ARDEAL

Vechile reuniuni de meseriași și comercianții români

Organizațiuni cari au fost și rămân factori de principală importanță în cucerirea vieții economice în provincia ardeleană

Se cuvine în continuarea anchetei noastre să amintim existența vechilor reuniuni de meseriași și comercianți români, al căror rol și activitate nu poate scăpa nimănui. Puțini sunt cari știu că noi avem o astfel de organizație ce datează de 112 ani. Prevăzători și îngrijorați de destinul poporului român, cărmacii Ardealului au chibzuit că o reuniune de meseriași și comercianți este tot atât de prețioasă ca o bancă sau episcopie.

Cerea o asemenea inițiativă nu numai considerațiuni de natură economică, ci deopotrivă imperioase comandamente naționale și politice. Românii nu aveau acces în bresle, asemenea îndeletniciri rămânând apanajul ungurilor și sașilor. Iar cei cari erau admiși în mod excepțional trebuiau să se înstrăineze.

Mulți ani în șir s'a repetat fenomenul produs după desființarea cnezatelor când nobilimea română pentru a-și păstra bunurile era silită să-și lepede naționalitatea. Tot astfel prin cele mai ingenioase mijloace procesul maghiarizării este cunoscut în perioada înființării breslelor, ca un auxiliar activ al școalei. Intâi se maghiariza numele, apoi confesiunea și legăturile de sânge, fie că patronii nu consimțeau la eliberarea cărții de lucru, fie că statul refuza ajutorul său în unelte de muncă și credite. O astfel de presiune nu putea deci să nu îngrijoreze pe conducători și cei dintâi cari au conceput o organizare proprie românească au fost mitropolitul Șaguna, Iaco și Aurel Mureșianu.

Apoi, tot la Brașov, cu concursul consiliului protopopesc s'a înființat **„un curs de învățătură pentru învățăcei"**, în anul 1872, unde Lazar Nastase preda matematicile, I. Ț. Tacit, limba română, Ioan Popeia, limba germană, în mod gratuit. Un apel s'a lansat către toată Transilvania românească cerându-se preoților și învățătorilor să trimeată la Brașov tineri isteți și harnici spre a fi plasați în meserii. In primii zece ani au fost dați la meșteșuguri 323 ucenici, dintre cari au eșit 21 maeștri și 110 calfe (Sodali) cum li se spuneau atunci.

Aceste organizațiuni contribuiau și ele într'o largă măsură la menținerea și întărirea solidarității românești. Pătura conducătoare se simțea legată de cei de jos prin obligația de a-i îndruma în profesiuni și a-i înzestra economicește, iar meseriașii și muncitorii se încadrau pe linia generală a aspirațiilor naționale, așa cum ele erau fixate de către intelectualitatea noastră.

ASTAZI

Reuniunile nu și-au pierdut importanța căutuși de puțin nici astăzi. Ele sunt tot atât de necesare în Ardeal ca și înainte de război. Căci, trebue să destăinuim o situație ciudată pentru a se înțelege mai amplu, decât trebue să ne grăbim la o confederație generală a muncii.

Procesul maghiarizării a continuat și după unire. Neglijând sectorul breslelor, minoritarii l-au acaparat în întregime, organizând, nici mai mult, nici mai puțin în cuprinsul Transilvaniei peste 400 de asociații cu diferite titluri. Și poate că n'ar trebui să fim atât de atenți dacă scopul lor s'ar reduce numai la conservarea și promovarea elementului minoritar. Insă, ele destăinuesc ceva mai mult și anume, că nu sunt rare cazurile când ucenicii români prin legături cu maeștrii lor se confundă cu massa comunității maghiare, atât sub raportul intereselor materiale, cât și a sentimentelor.

Deaceea inițiativa luată acum câțiva ani la Turda de a fi reînviate toate reuniunile de meseriași și muncitori români și mai ales de a fi federalizate cu o conducere unitară și cu scopuri bine precizate, nu poate fi decât salutată cu bucurie. La ea, natural, trebue să contribue și statul, căci nimic nu poate fi mai înțelept ca o politică de încurajare a breslelor. Intâi, trebue satisfăcut un deziderat general și anume, ca prin noua lege de organizare a breslelor, în curs de elaborare, să se recunoască existența și autonomia reuniunilor din Ardeal. Apoi, e necesar să se inaugureze o nouă concepție în înzestrarea meseriașilor.

După câte știm, în momentul de față este adunat un fond de aproape 50 milioane lei, dat în administrarea Institutului de credit pentru meșteșugari. Cu un asemenea fond se pot face lucruri foarte folositoare pentru economia națională și în deosebi, el dă putință multor eliberări economice în provincia ardeleană. Depinde însă cum îl vom folosi. Se pune iarăși întrebarea, pe ce element punem bază, pe credit, sau înzestrarea directă cu unelte industriale? Și una și cealaltă sunt strâns legate de încurajarea reuniunilor. Dar ni se pare totuși că pentru unele regiuni, mai simțită rămâne înzestrarea cu unelte.

In special, în munții Apuseni unde mizeria a îmbrâncit lumea la vagabondaj, meseriile trebuesc statornicite și legate de așezările rurale, așa precum a preconizat dela început conducerea centrală a Federalei Reuniunilor. Moțul nu trebue lăsat să-și plimbe uneltele într'o nesfârșită pribegie, căci așa ceva ne duce la un meseriaș romantic, la periferia oricărei organizații economice serioase și cu existența lăsată în vântul incertitudinii. Meseriașii din munții Apuseni să stea locului, întemeiând și desvoltând ateliere, iar desfacerea produselor să fie dată unor cooperative înființate în orașele din cuprinsul țării.

Nu sunt deci opinii personale apreciind că reuniunile corespund în întregime unei mari utilități sociale, naționale și economice și ele își justifică importanța prin tot ceeace au întreprins și vor întreprinde.

Cor.

Dela Liga navală română

Eri s'a întrunit comitetul central al L. N. R., prezidat de d amiral Coandă. Au luat parte: dd.: avocat Ardeleanu amiralii Boerescu, Bălănescu și Bărbuneanu, c-dor Fundățeanu, colonel Giușcă, c-dor Istrate, c-dor Niculescu R., c-dor Oprișanu, avocat I. Gr. Perițeanu, Em. Bucuță, g-ral medic Panaitescu, avocat Petrovici, col. Pălăngeanu, c-dor Sion, colonel Stoianovici și Lt. c-dor Știubey.

Ședința s'a deschis cu o ploasă reculegere în memoria regretatului mareșal Averescu, ale cărui merite le-a relevat d. Amiral Coandă.

D. **Vice Amiral Bălănescu** reamintește că atât comanda monitoarelor cât și a unităților dela mare, — distrugătoare, submarin, navă bază, — au fost comandate sub ministerialul decedatului, căruia marina îi va fi veșnic recunoscătoare.

D. **Comandor A. Negulescu** face câteva comunicări și anunță înființarea a 6 filiale noui la R. Vâlcii, Sighișoara, Soroca, Ungheni, Hotin și Cernăuți, grație dragostei camarazilor dela uscat pentru marină și a legăturilor acestora cu factorii proeminenți din numitele orașe.

Comitetul admite să se intervie pe lângă M. S. Regele, ca în ziua de 18 Iulie, când marina militară face de gardă la intrarea M. S. Reginei Maria, depusă la Balcic, membrii Ligii navale să facă o procesiune și să steà de la Curtea de Argeș, la mormintele Regale.

Comitetul aprobă să fie sărbătoriți d. general adjutant Paul Teodorescu, ministrul aerului și marinei, și d. Mitiță Constantinescu, ministrul economiei naționale cari au creiat fondul național al marinei, asigurându-i astfel o desvoltare la înălțimea nevoilor țării.

D. Em. Bucuță propune să se stăruiască pentru întemeierea unei filiale la Balcic și comunică opera echipelor regale în regiunea Turtucaia, unde s'a ridicat o troiță în amintirea celor căzuți la malul Dunării. D-sa relevă în acelaș timp faptul că dela 1920 stau, încă neridicate, mormane de material de război.

Cum să ne apărăm de gazele toxice când n'avem măști?

Ce ne învață un mare medic francez

D. dr. S. Mélamet publică în „L'Ordre" un articol interesant despre apărarea fără mască împotriva gazelor de luptă.

După ce descrie, în linii largi, primejdia gazelor vătămătoare, cu citații doveditoare din P. Bruyère și G. Vouloir, cari au scris o carte lămuritoare **„Face au péril aéro-chimique"**, ne arată că o bombă de 500 kg. fosgen, căzând într'o stradă, poate forma un nor capabil să străbată, dacă e favorizat de condițiile atmosferice, o distanță de peste 1 km., otrăvind pe toți cei prinși în trecerea lui fără măști, cum și pe locuitorii etajelor inferioare cari n'au avut grijă să-și căptușească o cameră de adăpost.

Impotriva bombelor cu gaze nu este decât un mijloc bun, unul singur: o mască bună, chiar foarte bună. Ce-ar putea să facă însă cel care surprins în stradă de un bombardament aerian, n'are masca la el? Să caute un adăpost sigur? Dar dacă adăpostul e prea departe de locul unde se află?

Doctorul Mélamet ne dă câteva mijloace „mici", de o eficacitate relativă și trecătoare, dar folositoare totuși în lipsă de altceva mai bun, după cum o spune singur.

Inainte de toate — ne spune medicul parizian — în caz de atac aerian, să nu ieșim în stradă cu capul, gâtul, mâinile sau picioarele goale. Cu cât mai mică este partea corpului lăsată în aer liber, cu atât mai mică e și primejdia arsurilor din partea gazelor vezicante, al căror prototip este yperita. Trebue s'avem totuși cu ce să ne apărăm împotriva gazelor destinate să irite sau să inflameze mucoasele nazale sau oculare, cum și în contra gazelor sufocante sau toxice.

In ce privește ochii, e destul să avem ochelari de aviator, dar cât privește gura și nasul, lucrul e oarecum mai complicat. V trebui s'avem, pe de o parte, un căluș făcut dintr'o batistă îndoită în verif, în lăuntrul căreia se află un strat (sau un tampon gros) de vată hidrofilă, iar, pe de altă parte, o mică fiolă conținând o soluție de cristale de sodiu sau bicarbonat de sodiu. De îndată ce se dă alarma, se varsă acest lichid pe vata hidrofilă, iar batista se leagă astfel încât s'astupe nasul și gura.

Dacă se întâmplă să n'aveți la îndemână călușul făcut din batistă sau soluția de sodiu, în cazul acesta scoateți-vă batista din buzunar, înmuiați-o în urină și legați-o apoi în felul arătat mai sus.

Dacă aveți un fular mare, acoperiți-vă capul cu el, având grija însă să muiați în urină partea rezervată nasului și gurii.

TOT MAȘTILE SUNT MAI BUNE

Recomandările distinsului medic parizian sunt, desigur, mijloace practice de apărare în lipsă de altceva mai bun. Rămân însă măștile ca mijloacele cele mai practice de apărare împotriva gazelor, mai ales că nu toată lumea ar admite cu plăcere rețeta recomandată în lipsa cristalelor sau bicarbonatului de sodiu.

In tot cazul, faptul că ministerul aerului a lămurit opinia publică, prin recentul comunicat, că va începe în curând lucrările pentru construirea de adăposturi moderne și pentru procurarea de măști este cât se poate de îmbucurător. Nu putem pretinde măști pentru cai, cum s'au făcut în Anglia, unde sunt apărați câinii polițiști și de rasă, vitele de muncă, dar avem tot dreptul să ne bucurăm că oficialitatea superioară se gândește cu toată seriozitatea la înfăptuirea reală a mijloacelor de apărare împotriva atacurilor aeriene într'un caz de război.

L. I.

EXPOZIȚII

Pictorul C. B. Cretzoiu—Sorița Pria

(Sala de expoziții „Universul")

Obicinuiți din manifestările-i anterioare cu opera pictorului și arhitectului *Cretzoiu*, pe care o alcătuia aproape exclusiv aquarela, pastelul și cărbunele, am fost bucuroși să vedem nota nouă pe care artistul a adus-o în manifestarea de față, expunând de astă dată și ulei, și încă într'o măsură ce reprezintă cam jumătate din cele aproape 200 de lucrări expuse în sala de expoziții a ziarului *Universul*, pictură ce face dovadă că și specialitatea aceasta o stăpânește artistul cu aceiași înțelegere și îndemânare cu cari și-a prezentat până acum aquarela și desenul.

Din ceia ce a expus până acum, ca și din ceia ce expune astăzi, se vede lămurit că exposantul posedă un desen de vădit relief, linie sigură, respect de perspectivă și plan și totdeauna fericită alegere de motiv, însușiri ce se pot verifica cu deosebire în: interiorul mănăstirii Văcărești, în minunata redare din 160, în ansamblul celor 8 motive din 130, în 125, 126, 120, 123 și 119.

Ca și în expozițiile trecute, și în aceasta, aquarela se prezintă în aceiași favorabilă elocvență, așa cum se poate observa în: prielnicul tratament din biserica din Câineni, în foarte reușitele efecte de iarnă 140, 66 și 156, realizate într'o tonalitate de profund adevăr, ca de altfel și efectele de toamnă 87 și 77 în luminoasa redare. Atrăgător apare tratamentul larg cu minunate efecte de lumină din 138, alături de care mai stau cu aceleași vădite calități: peisajul urban 80, mănăstirea Hurezu, „In luminiș", biserică lângă Râmnic, biserică spre Mediaș, bolnița Coziei, biserica 139 cu expresive răsfrângeri de lumini pe ziduri și numărul 90. Fericită exprimare mai au și celelalte motive tot în aquarelă: „La marginea lacului" cu reușită transparență de cer și apă, tratamentul simpatic din 104, peisajul 114 în simțită redare și tonalitatea caldă din: „Dela mahala", „Case oltenești", „Case țărănești" și în general miniaturile mai cu seamă cele animate.

Uleiul, la aceiași înălțime de înțelegere și execuție ca și aquarela și desenul, adaogă un decor armonic expoziției pictorului Cretzoiu, care cu acest nou aport artistic, sporește și mai elocvent bunul renume al paletei sale. Redarea în ulei a mănăstirii Probota, ca și a celorlalte mănăstiri și miniaturi reproduse și în aquarelă, împreună cu pronunțata mișcare și luminozitate din pastelul „Piață din Brașov" fac o și mai clară dovadă de treptatul dar sigurul ascendent evolutiv al pictorului.

❖

In aceiași sală, expune reputatul atelier al școalei de curs practic din Rășinarii Sibiului de sub direcția d-nei *Sorița Pria*, a cărei recunoscută artă în acest domeniu, a fost așa de bine apreciată în expozițiile d-sale de până acum, ce s'au bucurat totdeauna de cea mai simpatică primire.

Și de astă dată d-sa expune alese modele de scoarțe și covoare oltenești și orientale și desene de real efect și ca gust de colorit și sub raportul fineței în execuție, pe multiple variații de dimensiuni, începând dela carpetă până la covorul marilor saloane

Se reliefează mai cu seamă Caramaniu ile și persanele, atât în covoare cât și în perdele desen vechiu și carpetele, toate cu variat subiect și colorit de mult bun gust.

V. B.

—xx○●○xx—

Avionul „Mercury"

a bătut recordul de distanță pentru hidroavioane

Londra, 8 (Rador). — *Deși a eșuat în încercarea de a dobori recordul mondial de distanță, deținut de un avion sovietic, avionul „Mercury" a bătut totuși recordul de distanță pentru hidroavioane, deținut de un avion german, care a parcurs fără escală dstanța de 5.215 mile între Start Bay și Brazilia.*

Avionul a parcurs distanța Dundee-golful Alexander în 42 de ore și 2 minute.

Problema lemnelor de foc la Caracal

Necesitatea unor urgente măsuri pentru îndreptarea situației

Caracal, 6 Octombrie

In urma măsurilor luate de ocolul silvic, din localitate, care a confiscat și vândut la licitație, de mai multe ori, lemnele aduse spre vânzare, în orașul nostru, de sătenii din județ, nu a mai venit, încă de 8—10 zile, nici un car cu lemne pe piață.

Orașul Caracal, oraș de șes, se aprovizionează cu lemne de foc, în cantități destul de mari, numai dela sătenii cari au plantații de salcâmi proprii și vând lemnele pe un preț accesibil tuturor cetățenilor.

In situația actuală, când ocolul silvic a interzis a se mai aduce lemne de salcâmi, populația este destul de îngrijorată, acum în pragul iernei, de lipsa combustibilului necesar.

Interesându-ne la ocolul silvic asupra acestor măsuri, ni s'a comunicat următoarele:

In baza unui decret lege, pădurile din Romanați au fost declarate păduri de protecție, pentru apărarea națională și nu este permisă tăerea, decât pe bază de amenajamente.

Cum acum, în pragul iernei, țăranul nu mai are timp să plece după autorizații, permise și dovezi că a făcut aceste amenajamente, se menajează singur, renunțând a mai veni cu lemne spre vânzare.

Din această cauză, suferă amândoi, cetățenii de lipsa lemnelor și țăranul, care are nevoe de bani, pentru impozite, îmbrăcăminte, etc.

Ocolul silvic mai arată că poate furniza lemne calitatea întâia, cu 2700 lei decasterul, loco pădure și cu 1700 lei decasterul, tot loco pădure, cal. 2, dar acestea din urmă sunt de proastă calitate, fiind majoritatea putrezite, așa cum am constatat personal.

In plus, aprovizionarea cu astfel de lemne nu poate fi posibilă, deoarece orășenii nu se pot duce la pădure să-și ia lemnele, întrucât la prețurile de mai sus, adăogându-se transportul, un kg. de lemne se urcă la peste 70 de bani.

Deasemenea, nu toți locuitorii au posibilitatea să aducă lemne cu decasterul și deci, ce urmează să facă cei săraci, care cumpără pe piață, după multe jertfe, un car cu lemne, numai dela țărani, în lipsa unor depozite bine aprovizionate?

Pentru a se veni, în cel mai scurt timp, în ajutorul populației, acum cât mai este încă timpul bun, ar fi de dorit să găsească C. A. P. S.-ul posibilitatea de a înființa un depozit local și nu cu prețuri de speculă.

Deasemenea, să se permită sătenilor, cu plantații de salcâm, până la un hectar, să aducă lemne spre vânzare, cunoscut fiind de toată lumea că recolta de porumb a fost la Romanați, destul de proastă în acest an și deci acești săteni, mânați de nevoi, aduc câte un car cu lemne, spre a-și cumpăra alimente și porumb, de care sunt lipsiți complect, pentru iarnă.

Primăria orașului, prin d. primar delegat Ion T. Georgescu, președintele tribunalului Romanați s. 2, văzând această situație, destul de tragică pentru oamenii săraci, a intervenit la ministerul agriculturi și domeniilor, pentru grabnica rezolvare în sensul mai sus arătat.

Să sperăm că se va găsi și acolo înțelegerea cuvenită.

Centenarul lui Georges Bizet

Va fi sărbătorit în a 2.258-a reprezentare a operei „Carmen" la Paris

Parisul va comemora centenarul lui Georges Bizet, printr'o reprezentare a operei *„Carmen"* la Opera-Comică. E interesant de știut că d. Albert Carré a scris o carte prin care dărâmă, cu prilejul acesta, legenda încăpățânată după care insuccesul acestei lucrări la Opera-Comică ar fi adus moartea prematură a compozitorului. Cu cifrele în mână, d. Carré dovedește că publicul de pe vremuri n'a ratificat judecata prea aspră a criticii, care s'a scandalizat de originalitatea muzicii din *Carmen*. Pe vremea aceea teatrul trecea chiar printr'o criză, ceeace n'a împiedecat ca rețetele să fie foarte onorabile și simțitor superioare celor ale altor piese muzicale.

Dacă Bizet a murit chiar în anul acesta în urma unei crize cardiace, faptul s'a datorit mai mult surmenajului decât amărăciunii produse de nesucces.

Dacă s'a manifestat puțin ostracism față de *Carmen*, aceasta s'a întâmplat după moartea autorului, când Carvalho a luat conducerea Operei-Comice.

Vreme de șapte ani această capodoperă a fost exilată de pe scenă și numai triumful ei în străinătate forță porțile Operei-Comice în favoarea lui *Carmen*.

Dar ce răsplată urmă după aceea! Cele 2258 de reprezentații de până acum sunt o meritată recompensă posthumă pentru nefericitul dar puternicul talent care a fost compozitorul **Georges Bizet.**

Telegrame din străinătate

Patru ani dela asasinarea Regelui Alexandru al Iugoslaviei

Belgrad, 8 (Rador). — *„In ajunul zilei de 9 Octombrie". Acesta este titlul sub care „Samouprava" publică azi un articol, spunând următoarele între altele:*

Au trecut patru ani din clipa tragică în care numele Marsiliei a intrat pentru totdeauna în istoria iugoslavă. Regele Alexandru este cel mai frumos și mai mare nume din istoria noastră.

Ziarul relevă apoi opera enormă înfăptuită de Regele nemuritor și adaugă: Iugoslamemoriei marelui Rege Alexandru, conștientă de țăria sa via se înclină adânc în fața și de misiunea sa, convinsă că și-a împlinit toate datoriile față de sine înseși și față de alții, după dorința celui care a fost inaguratorul păcii balcanice și care a cumpărat această pace cu prețul vieții sale. Sub conducerea înțeleaptă a prințului Eugen Paul și a Regenței Regale și având în fruntea statului un guvern activ, Iugoslavia a împlinit voințele marelui său Suveran, convinsă că așa slujește mai bine interesele păcii și interesele sale proprii. Unită în jurul Coroanei, Iugoslavia este convinsă de tăria sa, de drepturile și de viitorul său, considerând că cu toții ne îndreptăm spre timpuri mai bune și că marea jertfă a Iugoslaviei va fi răsplătită prin pacea și bună starea poporului român.

Discuțiile pentru reglementarea situației din Palestina

Londra, 8 (Rador). — *D. Malcolm MacDonald, ministrul Coloniilor, a avut Sâmbătă mai multe convorbiri cu d. Mac Michael, înaltul comisar britanic pentru Palestina.*

S'a discutat situația din Palestina.

Se crede că d. Michael se va înapoia cu avionul la Ierusalim, pela mijlocul săptămânii viitoare.

Deasemeni a avut convorbiri d. dr. Weizmann cu ministrul afacerilor străine al Irakului, care se află actualmente la Londra.

❖

Londra, 8 (Rador) — *După o săptămână de întrevederi cu lordul Halifax și cu ministrul coloniilor, Tanfik Suwaidi Bey, ministrul de externe al Irakului, a părăsit Londra, unde se va înapoia după publicarea raportului comisiei britanice asupra proectului de împărțire a Palestinei.*

Ziarul „Star" afirmă azi că depe acum acest proect poate fi considerat ca înlăturat pentru totdeauna. Ministrul de externe al Irakului susține revocarea mandatului britanic în Palestina și constituirea unui stat arab independent, după interzicerea pentru totdeauna a imigrării alt or evrei în țară. Noul stat ar urma să închee o alianță cu Marea Britanie, analoagă cu aceea care unește Marea Britanie și Irakul.

Măsuri pentru apărarea națională a Marei Britanii

Londra, 8 (Rador). — **Sir Kingsley Wood, ministrul aviației, a declarat azi la Cambridge că importante măsuri pentru apărarea națională a Marei Britanii continuă a fi luate fără încetare.**

Sumele enorme destinate apărării sunt „prime de asigurare" pentru securitatea țării, a declarat sir Kingsley Wood.

Ministrul aviației a adăogat că o sumă de un milion de lire sterline a fost consacrată construirii unei noui fabrici de avioane la Gloucester și o altă sumă de 500 de mii lire sterline pentru mărirea fabricei de avioane din Stockport și a instalațiilor pentru pregătirea oamenilor însărcinați să vegheze la funcționarea barajelor cu baloane care au fost creiate de curând la Birmingham, Manchester, Bristol, Liverpool, Hull, Newcastle, Plymouth, Southampton, Glasgow și Cardiff.

Ministrul aviației a exprimat admirația sa pentru avântul cu care populația a răspuns la apelul guvernului cu deosebire în ce privește apărarea aeriană civilă subliniind importanța faptului că numărul recruților pentru aviație să continue a spori.

Avioane sovietice deasupra teritoriului manciurian

Tokio, 8 (Rador). — *Agenția „Domei" anunță din Seul (Coreea) că trei avioane sovietice au sburat azi pe deasupra muntelui Shui Lu Feng, depe teritoriul manciurian.*

Măsuri contra spionajului în State le-Unite

New-York, 8 (Rador). — *Președintele Roosevel a primit la Hyde Park pe reprezentanții presei, cărora le-a declarat că guvernul are intenția să intensifice organizarea de contraspionaj a Statelor Unite.*

Se vor lua noui măsuri pentru a împiedica pe spionii străini să obțină secrete militare și navale interesând Statele Unite.

Se va proceda la o coordonare a serviciilor secrete ale armatei și marinei, precum și ale biroului federal de cercetări.

Președintele Roosevelt a spus între altele că spionii străini au desfășurat în ultimul timp o vie activitate.

Pentru d-sa problema se prezintă sub un dublu aspect: de o parte asumite forme de propagandă străină și de altă parte spionajul militar și naval.

Se știe că președintele Roosevelt a primit eri pe procurorul federal al districtului New-York cu care s'a întreținut timp de o jumătate de oră cu privire la reprimarea spionajului în Statele Unite.

O desmințire drastică

Londra, 8 (Rador). — **Agenția „Press Association" este autorizată să desmintă oficial, declarând-o lipsită de orice temei, afirmația făcută într'un ziar parizian de d-na Genevieve Tabouis, care susținea că sir Robert Vansittart, consilierul diplomatic al guvernului ar fi demisionat și că întreg personalul de la Foreign Office ar fi demoralizat.**

Se subliniază — spune corespondentul agenției „Stefani" care transmite această știre — că este pentru prima oară de mulți ani, când într'o desmințire oficială se desemnează numele persoanei care a lansat știrea falsă.

Suveranii Angliei vor vizita Canada

Londra, 8 (Rador). — **Un comunicat emanând dela castelul Balmoral anunță că Regele și Regina au binevoit să accepte sugestia primului ministru al Canadei de a face anul viitor o vizită în acest dominion.**

Suveranii speră să plece în Canada vara viitoare și să rămână trei săptămâni acolo.

❖

Londra, 8 (Rador). — *Incă nu s'au stabilit detaliile vizitei Suveranilor britanici în Canada.*

Aceasta va fi prima vizită a Regelui și Reginei în vre'o parte a imperiului, dincolo de limitele Regatului Unit.

Se afirmă că Suveranii vor pleacă în Canada cu un vapor special.

Niciunul din Suveranii britanici nu au pus încă piciorul pe pământul noului continent.

D. Paul Reynaud

a demisionat din partidul alianței democratice

Paris, 8 (Rador). — *D. Paul Reynaud, ministrul Justiției, a trimis d-lui Flandin o scrisoare prin care-și dă demisia din partidul alianței democratice, al cărui vice-președinte era.*

Pe culoarele Camerei se afirmă că demisia d-lui Paul Reynaud din partidul alianței democratice este o consecință a desacordului dintre d-sa și d. Flandin pe chestiuni de politică externă.

—xx○●○xx—

Vizitele d-lui Hitler și Goering în regiunea sudetă

Berlin, 8 (Rador). — Agenția „D. N. B." transmite din Breslau:

Cancelarul Hitler a terminat, azi dimineață, prima parte a călătoriei sale în regiunile sudete.

Inainte de a se înapoia în vechiul Reich, Fuehrerul s'a oprit la Patschkau, în a patra zonă ocupată în sudul Sileziei orientale, unde a avut mai multe convorbiri.

D. Henlein, comisarul Reichului pentru regiunile sudete, s'a despărțit de d. Hitler la Patschkau, plecând la Reichenberg.

Fuehrerul cancelar a părăsit Patschkau la amiază, iar mâine va asista la marile manifestații dela Saarbruecken.

Se știe că la Saarbruecken se va face mâine inaugurarea teatrului regiunilor dela frontieră. La această solemnitate vor asista d-nii dr. Goebbels, ministrul propagandei Reichului, Buerckel, șeful districtului național-socialist din Saar și Palatinat, etc.

❖

Berlin, 8 (Rador). — Mareșalul Goering a plecat azi la Eger, unde a sosit dimineața, continuându-și apoi călătoria spre Karlsbad.

Mareșalul Goering a ținut o cuvântare mulțimii adunate în piața teatrului.

Mareșalul Goering a spus următoarele în cuvântarea sa:

„Sunteți acum la voi în Germania. Fuehrerul și poporul german erau gata să lupte până la ultimul om pentru libertatea lor. Acum nu mai sunteți germani-sudeți, ci germani ai Reichului. Forța noastră se găsește mereu în aceste cuvinte: un popor, un Reich, un Fuehrer".

Industriași evrei arestați în regiunea sudetă

Berlin, 8 (Rador). — *Doi directori evrei ai fabricii de hârtie „Spiro" din Krumau (Pădurea Boemiei), localitate situată în primul sector de ocupație, au fost aerstați.*

„Angriff" arată că arestarea lor se datorește atitudinii pe care cei doi directori o adoptaseră față de muncitori.

15.000 km. cu automobilul prin Europa

Roma modernă

XVII

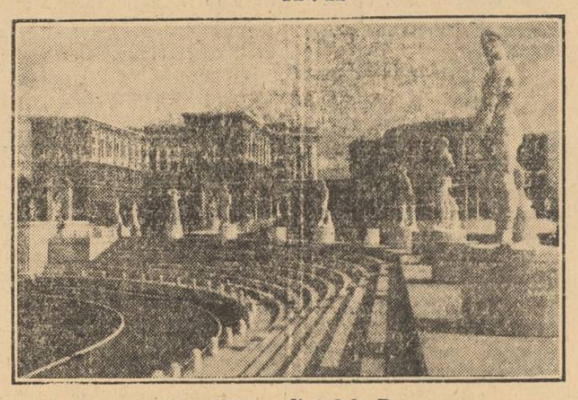

Stadionul Musso lini dela Roma

Roma, Sept.

Via Flaminia ne duce, drept ca săgeata, până în inima Romei eterne. Trecem Tibrul peste „Ponte Milvio" și în curând suntem pe Corso Umberto, una dintre străzile cele mai importante ale orașului, care este continuarea străzii Flaminia și duce deadreptul în Piața Veneția, unde este reședința d-lui Mussolini. De aci nu mai este decât o distanță foarte mică până la coloana împăratului Traian, de vechiul Capitoliu și de Colosseu.

In ce privește numărul populației, Roma nu are mai mulți locuitori decât București. Poate nici circulația pe străzi nu este cu mult mai mare. Orașele cele mai mari cu mai multă populație ale Italiei sunt Milano și Napoli. Roma este centrul politic și cultural, mai ales politic.

Ceeace impresionează aci mai mult pe vizitatorul străin este caracteristica principală a acestui frumos și interesant oraș: de a avea alături, în nemijlocită apropiere tot ceeace reamintește de gloria trecutului, de Roma de acum 2000 de ani, stăpâna lumii vechi și Roma de azi, cu frumoasa renaștere a ei, caracterizată prin frumoasele înfăptuiri ale fascismului

Până la zidurile negre în adevăr colosale ale Colosseului, duce bulevardul imperiului fascist, unul dintre cele mai mari și mai frumoase ale Romei. Este o înfăptuire demnă de relevat a Ducelui, care dovedește că el caută să lase posteritații mari lucrări edilitare, cum au făcut înaintașii săi de acum două mii de ani.

Trecutul și prezentul se împletesc aci într'o unitate admirabilă. Căci pentru ochi este ciudată prezența Coloanei lui Traian alături de impunătorul monument ale regelui Victor Emanuel, dar ambele sunt născute din istoria și ființa aceluiaș popor și nu sunt decât pietre de hotar de veacuri. Coloanele templului Vestalelor sunt sfâșiate de colții vremii. Dar nu li se dă mai puțină atențiune decât construcțiilor moderne, cari se ridică oarecum paradoxal alături de ele, monumentele Romei noui. Dar Roma modernă nu se poate închipui fără Roma antică.

Printre ruinele Romei vechi vom trece însă altă dată. Monumentele trecutului rămân. Oare ceea ce se ridică azi va rămâne tot atât de durabil și se va bucura de aceeaș considerație? Străzile noui, block-hausurile imense încă nu însemnează mare lucru. Să căutăm altceva. Să vedem ce a creat spiritul italian renăscut?

Pietrele vechi vorbesc aci, dar limba lor nu o înțelege ori-cine. Ele amintesc de glorie, de mărire, de lupte dârze, de victorii și de decădere. Regimul fascist înțelege glasul pietrelor și le îngrijește cu sfințenie, iar operele lui mari sunt inspirate din învățămintele trecutului. El privește în trecut și în viitor în aceleaș timp.

Printre înfăptuirile cele mai importante ale regimului fascist sunt Cetatea universitară și Forul Mussolini. Ambele au în vedere generațiile viitoare, pe cetățenii cari vor veni și cari vor trebui să ducă înainte opera generațiilor trecute. Dacă generația de azi luptă cu atâtea greutăți, dacă ea depune pe altarul patriei muncă trudnică și răbdătoare, generațiile de mâine trebue să aibă o soartă mai fericită și posibilități de a duce înainte țara pe căile indicate de monumentele istorice ale Romei glorioase, din trecut.

Cetatea Universitară, inaugurată în anul 1935, este una dintre cele mai impunătoare din Europa, și este o dovadă vie a grijei pe care d Mussolini o poartă tineretului. Construcțiile ultra-moderne ale acesteia, laboratoarele bine înzestrate, bibliotecile, căminurile, sunt tot atâtea dovezi ale grijei pentru tineret.

Ducele a fost însă consecvent. Rostind acum câțiva ani un discurs în fața tineretului, a ridicat în mod semnificativ, o carte și o armă. Tineretul italian crește cu aceeaș grije pentru educația spirituală, ca și pentru cea fizică. Ducele l'a înzestrat cu școli, dar și cu un admirabil stadion. Dincolo de podul Milvio, a cărui piatră datează de două mii de ani, se construește acum Forul Mussolini, una dintre cele mai frumoase și mai impunătoare lucrări ale Romei moderne. Construcția lui a început în 1931 și încă nu este terminată. Când va fi gata, va fi cel mai mare și mai complet stadion din Europa. In fața stadionului se găsesc numeroase construcții mari, în stil modern, cu multă lumină, spațiu și confort, în cari se adăpostește Academia fascistă de educație fizică. In fața clădirii o piață frumoasă, cu o coloană de marmoră de Carrara în formă de obelisc închinată Ducelui. De sus în jos, pe ea se poate citi „Mussolini", nume scris cu litere enorme, săpate în piatră. Pe soclul monolitului e scris cu aceleaș litere „Dux". Coloana are 17 m. înălțime și cântărește 300 de tone

In dosul clădirilor se lucrează încă, dar amfiteatrul care este lucrarea cea mai importantă a stadionului, este gata. El are 20.000 locuri și e clădit pe o suprafață de 14.000 m. pătrați. In jurul stadionului se ridică 60 de statui de marmoră de 4 m. înalte, lucrări minunate ale sculpturii italiene, reprezintând figuri de atleți, făcând diferite sporturi. Ele dau un aspect deosebit de interesant arenei.

Alături de stadion s'a construit o fântână în stil modern, având forma unui glob cu un diametru de 3 m., cântărind nu mai puțin de 47 tone. Dela fântână până la intrarea în stadion drumul spațios este pardosit cu mozaic, reprezentând diferite sporturi, iar la intrare, tot în mozaic, găsim planul stadionului, așa cum va fi el când va fi complet terminat. Va fi cu siguranță un monument din cele mai importante ale Italiei, centrul cel mai însemnat de educație fizică, după cum se plănuește.

Este imposibil să nu ne gândim la celelalte monumente de artă ale Romei vechi, la Poarta împăratului Constantin, la Coloana lui Marc Aureliu și a lui Traian și atâtea altele. Toate vestesc fapte mari și vremuri istorice. Tot așa coloana lui Mussolini va vesti posterității o epocă nouă, o sforțare eroică, pentru a îndruma poporul italian pe drumuri noui, demne de gloria trecutului său, eternizând amintirea unui conducător providențial.

AUREL GOCIMAN